

การอภิปรายผลการวิจัย

การเปรียบเทียบความคิดเห็นเกี่ยวกับตนเองลักษณะต่าง ๆ ตามที่ได้กล่าว
ในบทที่ ๒ นั้น ผู้วิจัยจะได้อภิปรายผลการวิจัยออกเป็น ๒ ตอน คือ

๑. การเปรียบเทียบความคิดเห็นเกี่ยวกับตนเอง ระหว่างเด็กวัยรุ่นชายตอนต้น
และเด็กวัยรุ่นชายตอนปลาย ในสถานสงเคราะห์ (ตารางที่ ๑) ผลการวิจัยปรากฏว่า
ไม่มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญในทางสถิติระหว่างความคิดเห็นเกี่ยวกับตนเองของ
เด็กวัยรุ่นทั้ง ๒ กลุ่ม กล่าวคือ เด็กวัยรุ่นทั้ง ๒ กลุ่มเข้าใจตนเองในลักษณะที่เกี่ยวกับ
พฤติกรรม สภาพทางสติปัญญาและสถานภาพในโรงเรียน รูปร่างลักษณะและคุณลักษณะ
ความวิตกกังวล ความเป็นคนที่น่านิยม ความสุขและความพอใจ และลักษณะที่เป็นส่วนรวม
โดยทั่วไปแล้ว เด็กชายในสังคมไทยได้รับการอบรมสั่งสอนให้เป็นคนเข้มแข็ง อคทน
หนักเอาเบาสู้ มีเหตุผล กตัญญูตรงต่อใจด้วยความรอบคอบ เพื่อเตรียมตัวเป็นผู้นำและรับ-
ผิดชอบต่อครอบครัวในวันข้างหน้า ควบคู่กันนี้จึงทำให้เด็กชายมีแนวโน้มที่จะเข้าใจ
ตนเอง และมีความคิดเห็นเกี่ยวกับตนเองใกล้เคียงกับความเป็นจริง ขณะเดียวกันก็
แสดงว่าวัยของเด็กทั้ง ๒ กลุ่มนี้มีอิทธิพลต่อการแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับตนเองน้อย
มาก ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากการได้รับการอบรมเลี้ยงดูที่คล้ายคลึงกัน เด็กวัยรุ่นทั้ง ๒
กลุ่มนี้อยู่ในสถานสงเคราะห์แห่งเดียวกัน ได้รับการอบรมเลี้ยงดูจากพ่อบ้านหรือแม่บ้าน
ในสภาพที่ใกล้เคียงกับเด็กจากครอบครัวปกติ กล่าวคือ พ่อบ้านหรือแม่บ้านจะเป็นผู้ให้
คำแนะนำช่วยเหลือเด็กทุกคนเท่าเทียมกัน มีการคำนึงถึงอาวุโส มีการแบ่งงานกันทำ
เป็นสัดส่วนตามความสามารถและตามระดับอายุ มีการจัดเด็กซึ่งมีอายุต่างวัยกันได้อยู่
รวมกัน เพื่อสร้างบรรยากาศให้คล้ายคลึงกับครอบครัวที่ปกติมากที่สุด ควบคู่กันนี้เด็กวัยรุ่น
ทั้ง ๒ กลุ่มนี้ได้รับการอบรมเลี้ยงดูมาในลักษณะที่คล้ายคลึงกันดังกล่าว จึงมีแนวโน้มที่จะ

แสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับตนเองที่คล้ายคลึงกัน ขณะเดียวกันก็เข้าใจตนเองและมีความพอใจในสภาพของตนเอง และมีความพอใจในความสุขเท่าที่ตนได้รับ

จากค่าเฉลี่ยของคะแนนแต่ละลักษณะ ปรากฏว่าเด็กวัยรุ่นชายตอนต้นมีค่าเฉลี่ยของคะแนนสูงกว่าเด็กนอย แสดงว่าเด็กวัยรุ่นชายตอนต้นมีแนวโน้มที่จะมีความคิดเห็นเกี่ยวกับตนเองใกล้เคียงกับความเป็นจริงมากกว่าเด็กวัยรุ่นชายตอนปลาย ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากเด็กวัยรุ่นชายตอนต้นยังเป็นเด็กที่เล็กกว่า มีประสบการณ์ต่าง ๆ น้อยกว่า มีความเข้าใจและให้ความคิดเห็นไม่ลึกซึ้ง และยังคำนึงถึงสัมฤทธิ์ผลด้านต่าง ๆ น้อย จึงเห็นว่าตนดีแล้ว ส่วนเด็กวัยรุ่นชายตอนปลายนั้นกำลังอยู่ในวัยที่คำนึงถึงสัมฤทธิ์ผลด้านต่าง ๆ มีความพร้อมที่จะเป็นผู้ใหญ่ มีความรับผิดชอบตนเอง มีประสบการณ์มากขึ้น และมีความคิดที่เป็นเหตุผลยิ่งขึ้นและลึกซึ้งกว่า จึงมีแนวโน้มที่จะเห็นว่า สภาพความเป็นอยู่ของตนยังไม่เป็นที่พอใจ นอกจากลักษณะที่เกี่ยวกับสติปัญญาและสถานภาพในโรงเรียน ปรากฏว่าค่าเฉลี่ยของคะแนนของ เด็กวัยรุ่นชายตอนปลายสูงกว่าค่าเฉลี่ยของคะแนนของเด็กวัยรุ่นชายตอนต้น แสดงว่าเด็กวัยรุ่นชายตอนปลายมีแนวโน้มที่จะพอใจในสภาพความเป็นอยู่ในโรงเรียนและในสถานการณ์การเรียน ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากเด็กวัยรุ่นชายตอนปลายตระหนักถึงความสำคัญในการวางแผนการศึกษาและประกอบอาชีพ พยายามเอาใจใส่และปรับปรุงตนเองอยู่เสมอ จึงพอใจในสถานะของตนในโรงเรียนมากกว่าเด็กวัยรุ่นชายตอนต้น

๒. การเปรียบเทียบความคิดเห็นเกี่ยวกับตนเองระหว่างเด็กวัยรุ่นหญิงตอนต้น และเด็กวัยรุ่นหญิงตอนปลาย (ตารางที่ ๒) ผลการวิจัยปรากฏว่า ทั้งสองกลุ่มมีความคิดเห็นเกี่ยวกับตนเองในลักษณะที่เกี่ยวกับความสุขและความพอใจแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญในทางสถิติที่ระดับ .๐๑ โดยที่เด็กวัยรุ่นหญิงตอนต้นมีแนวโน้มที่จะคิดว่าตนมีความสุขและความพอใจในระดับสูงกว่าเด็กวัยรุ่นหญิงตอนปลาย ทั้งนี้เมื่อพิจารณาจากวัยแล้ว เด็กวัยรุ่นหญิงตอนต้นเพิ่งผ่านวัยเด็กมาไม่นาน ยังมีลักษณะบางอย่างที่คาบเกี่ยวกับลักษณะที่ปรากฏในวัยเด็ก เป็นคนวางชอบการอยู่รวมกันเป็นหมู่คณะ มีความสนใจในการเล่นต่าง ๆ มาก มีอารมณ์สนุกสนานอยู่เสมอ มีความคล่องในการโต้ตอบกับผู้อื่นและเป็นเด็ก

ช่างพูด เด็กวัยนี้ยังไม่มีคามวิทกวิจารณ์เกี่ยวกับสภาพและอนาคตของตนเอง ผลการวิจัยของนักวิจัยสนับสนุนคำกล่าวของ Garrison^๑ ที่ว่า เด็กวัยรุ่นตอนต้นเป็นเด็กที่มีความสุขและความพอใจสูงกว่าเด็กวัยรุ่นตอนปลาย การแสดงความสุขและความพอใจนี้ เด็กวัยรุ่นหญิงบางคนจะแสดงออกทั้งทางร่างกาย อารมณ์และสังคมเป็นส่วนกัน และสร้างสภาพการณ์แวดล้อมตามความสุขและความพอใจของตน

ส่วนเด็กวัยรุ่นหญิงตอนปลาย เป็นเด็กที่มีวัยสูงขึ้น มีการเปลี่ยนแปลงหลายอย่าง กล่าวคือ มีความต้องการเป็นอิสระทั้งทางสังคม อารมณ์ เศรษฐกิจ ความรู้และความคิดเห็น มีความต้องการที่จะหลุดพ้นจากการที่จะต้องพึ่งพาผู้ใหญ่ มีความคิดที่เป็นเหตุเป็นผลขึ้น มีแนวโน้มที่จะคิดถึงอนาคตของตนเอง และมีความต้องการความรับผิดชอบอย่างมาก จึงทำให้เกิดความวิตกกังวล มีอารมณ์เครียดและเห็นว่าตนเองยังไม่ดีพอต้องปรับปรุงแก้ไข strang^๒ พบว่าเด็กวัยรุ่นตอนปลาย พิจารณาตนเองลึกซึ้งกว่าเด็กวัยรุ่นตอนต้น นอกจากนี้เด็กวัยนี้ยังต้องพยายามปรับตัวให้เข้ากับคามมุ่งหวังและค่านิยมของสังคม

เมื่อพิจารณาค่าเฉลี่ยของคะแนนอีก ๖ ลักษณะ คือ ลักษณะทางพฤติกรรม สภาพทางสติปัญญา และสถานภาพในโรงเรียน รูปร่างลักษณะและคุณลักษณะ ความวิตกกังวล กลายเป็นคนห้วนนิยม และลักษณะที่เป็นส่วนรวมแล้ว ปรากฏว่า เด็กวัยรุ่นทั้ง ๒ กลุ่มมีความคิดเห็นเกี่ยวกับตนเองในลักษณะทั้งกล่าวไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญในทางสถิติ ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากกรอกรวมเฉลี่ยของผู้คล้ายคลึงกัน เพราะเด็กวัยรุ่นทั้ง ๒ กลุ่ม

^๑ Karl G. Garrison, Psychology of Adolescence, 6th edition, Englewood, 1965), p.26.

^๒ Ruth Strang, The Adolescent Views Himself, New York, McGraw-Hill Book Company, Inc., 1957, pp. 67-128.

อยู่ในสถานสงเคราะห์แห่งเดียวกัน ได้รับการปฏิบัติไปในแนวทางเดียวกัน โดยที่เด็กทุกคนในสถานสงเคราะห์นี้ได้รับการอบรมสั่งสอนในรู้จักคุณค่าของการอยู่ร่วมกัน และสร้างสัมพันธ์ขอเด็กด้วยกัน การที่เด็กวัยรุ่นทั้งสองกลุ่มนี้ได้รับค่านิยมที่เหมือนกัน ย่อมจะต้องถ่ายทอดค่านิยมเหล่านี้ออกมาในรูปของการกระทำและความรู้สึกนึกคิดในทำนองเดียวกัน

๓. การศึกษาเปรียบเทียบความคิดเห็นเกี่ยวกับตนเองระหว่างเด็กวัยรุ่นชายตอนต้นและเด็กวัยรุ่นหญิงตอนต้น (ตารางที่ ๓) ผลปรากฏว่า ทั้ง ๒ กลุ่มมีความคิดเห็นเกี่ยวกับตนเองไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญในทางสถิติ ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากเด็กวัยรุ่นทั้ง ๒ กลุ่มต่างก็เป็นเด็กวัยรุ่นตอนต้นเหมือนกัน และได้รับการอบรมเลี้ยงดูในสถานสงเคราะห์เช่นเดียวกัน และจะอยู่ในสถานสงเคราะห์คนละแห่ง แต่วิถีการและการเลี้ยงดูเป็นไปในทำนองเดียวกัน เพราะสถานสงเคราะห์สองแห่งนี้อยู่ในความปกครองของกรมประชาสงเคราะห์เช่นเดียวกัน ย่อมมีนโยบายและให้บริการคล้ายคลึงกันที่สุด เป็นคนว่ามีพ่อย่านหรือแม่ว่านทำหน้าที่เสมือนบิดามารดา ในสถานการทำงาน มีการแบ่งหน้าที่กันทำตามระดับอายุและความสามารถ มีการจัดกิจกรรมต่าง ๆ เพื่อส่งเสริมความเป็นอยู่ประจำวันของเด็กให้มีสุขภาพจิตที่สมบูรณ์ เพื่อให้เด็กจะได้รับความอบอุ่นและมีความเป็นกันเอง มีความสนใจที่จะปรับปรุงตนเองให้ดีขึ้น ขณะเดียวกันก็ได้รับความสนับสนุนให้สัมพันธ์ภาพกับเพื่อน ๆ ภายนอกสถานสงเคราะห์ ตลอดจนมีการติดต่อกับญาติพี่น้อง ความคิดเห็นเกี่ยวกับตนเองของเด็กทั้งสองกลุ่มจึงมีลักษณะที่คล้ายคลึงกัน กล่าวคือ มีความคิดเห็นว่าคุณมีความสุขสบายและมีความพอใจในสถานภาพของตนเอง

เมื่อพิจารณาค่าเฉลี่ยของคะแนน ในลักษณะที่เกี่ยวกับพฤติกรรม สภาพทางสติปัญญา และสถานภาพในโรงเรียน ความวิตกกังวล ความเป็นคนที่น่านิยมน ความสุข และความพอใจ และลักษณะที่เป็นส่วนรวม ปรากฏว่าเด็กวัยรุ่นหญิงตอนต้นมีค่าเฉลี่ยของคะแนนอยู่ในระดับสูงกว่าค่าเฉลี่ยของคะแนนของเด็กวัยรุ่นชายตอนต้น แสดงว่า เด็กวัยรุ่นหญิงตอนต้นมีแนวโน้มที่จะคิดเกี่ยวกับตนเองในแนวทางที่ถูกต้องกว่าเด็กวัยรุ่นชายตอนต้น ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากความคาดหวังของสังคมไทยที่มุ่งให้เด็กชายเป็นผู้นำในกิจกรรมต่าง ๆ เป็นที่พึ่งพาของญาติพี่น้อง เด็กชายได้รับการอบรมสั่งสอนอยู่เต็มอติงเรื่อง

เหล่านี้ จึงทำให้เป็นผู้ต้องการความสัมฤทธิ์ผลสูงในทุก ๆ ด้าน เพื่อจะได้เป็นที่ยอมรับของสังคม และความต้องการความสัมฤทธิ์ผลอันนี้มีบ่อยครั้งที่เด็กวัยรุ่นชายตอนต้นไม่สามารถตอบสนองของความต้องการของตัวเองได้ โดยเฉพาะอย่างยิ่งเด็กวัยรุ่นในสถาน-สงเคราะห์ ซึ่งผู้ปกครองคนหนึ่ง ๆ จำเป็นต้องดูแลเด็กหลาย ๆ คน อาจจะให้ความอบอุ่นและสนับสนุนให้เด็กประสบความสำเร็จสัมฤทธิ์ผลในด้านต่าง ๆ ได้ไม่เต็มที่เท่าเด็กวัยรุ่นซึ่งอยู่ในใกล้ชิดกับบิดามารดาหรือผู้ปกครองตลอดเวลา ควบคู่กันนี้เด็กวัยรุ่นชายตอนต้นซึ่งมีความต้องการความสัมฤทธิ์ผลสูง จึงมีแนวโน้มที่จะเกิดความวิตกกังวลไม่สบายใจไม่พอใจในสภาพของของตนเอง มีความคิดเห็นว่าตนควรจะต้องปรับปรุงแก้ไขอีก และไม่ยอมรับตนเองเท่าเด็กวัยรุ่นหญิงตอนต้น

จากค่าเฉลี่ยของคะแนนที่เกี่ยวข้องกับรูปร่างลักษณะและคุณลักษณะ ปรากฏว่าค่าเฉลี่ยของคะแนนของเด็กวัยรุ่นชายตอนต้นสูงกว่า แสดงว่าเด็กวัยรุ่นชายตอนต้นมีแนวโน้มที่จะยอมรับลักษณะดังกล่าวนี้มากกว่าเด็กวัยรุ่นหญิงตอนต้น ซึ่งเด็กวัยรุ่นหญิงตอนต้นมีแนวโน้มที่จะวิตกกังวลเกี่ยวกับรูปร่างลักษณะและคุณลักษณะของตนมากกว่า ผลการวิจัยในลักษณะนี้สอดคล้องกับการศึกษาของ Garrison^๓ ที่ว่า เด็กหญิงสนใจในรูปร่างที่แสดงความเป็นหญิง และชอบเปรียบเทียบตนเองกับหญิงสาว ถ้าการเปรียบเทียบไม่เป็นที่พึงพอใจ ก็จะรู้สึกไม่พอใจตนเอง และเกิดความคับข้องใจ อันเป็นลักษณะหนึ่งของการไม่ยอมรับตนเอง

จากการศึกษาของ Garrison ดังกล่าวมานี้ อาจพิจารณาได้ว่า โดยธรรมชาติ เด็กวัยรุ่นหญิงตอนต้นกำลังอยู่ในระยะที่มีการเปลี่ยนแปลงอย่างมากมาย เช่น ส่วนสูง น้ำหนัก เด็กเริ่มมีลักษณะที่ ๒ ของเพศ (Secondary Sex Characteristic) ปรากฏขึ้น ถ้าหากเด็กไม่ได้รับคำแนะนำชี้แจงถึงการเปลี่ยนแปลงดังกล่าว เด็กวัยรุ่น

^๓Karl C. Garrison, op.cit. p.15.

หญิงจะมีความกังวลใจมากที่สุด จากการเปลี่ยนแปลงทางด้านร่างกายนี้เอง ทำให้เด็กหญิงเริ่มสนใจเพศตรงข้าม อยากให้เพื่อนต่างเพศสนใจ จึงพิถีพิถันในเรื่องรูปร่างหน้าตาของตนเองเป็นพิเศษ และพยายามแก้ไขข้อบกพร่องต่าง ๆ ให้ดีขึ้น ด้วยเหตุนี้ เด็กหญิงวัยนี้จึงรู้สึกมีความวิตกกังวลเกี่ยวกับรูปร่างลักษณะของตนเองมาก

๔. การเปรียบเทียบความคิดเห็นเกี่ยวกับตนเองระหว่างเด็กวัยรุ่นชายตอนปลายและเด็กวัยรุ่นหญิงตอนปลาย (ตารางที่ ๔) ผลการวิจัยปรากฏว่า เด็กวัยรุ่นทั้งสองกลุ่มมีความคิดเห็นเกี่ยวกับตนเองในลักษณะที่เกี่ยวกับพฤติกรรมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญในทางสถิติที่ระดับ .๐๑ โดยที่เด็กวัยรุ่นหญิงตอนปลายมีความคิดเห็นเกี่ยวกับตนเองในลักษณะที่เกี่ยวกับพฤติกรรมอยู่ในระดับสูงกว่าเด็กวัยรุ่นชายตอนปลาย แสดงให้เห็นว่า เด็กวัยรุ่นหญิงตอนปลายมีแนวโน้มที่จะทำตามกฎเกณฑ์และมาตรฐานของสังคมได้ถูกต้องกว่าเด็กวัยรุ่นชายตอนปลาย ลักษณะเช่นนี้เป็นความต้องการทางวัฒนธรรมไทยในการอบรมเด็กหญิงให้อยู่ในโอวาท ยอมตาม ปฏิบัติตนตามระเบียบแบบแผน ตลอดจนประพฤติตนในทางที่คิดว่าเหมาะสมสำหรับเพศหญิง ลักษณะเช่นนี้สอดคล้องกับการค้นพบของ Garrison^๔ ว่าเป็นเด็กหญิงและเด็กหญิงวัยรุ่นมีความสัมพันธ์กับสิ่งต่าง ๆ มีแรงกว่าเด็กชาย และเด็กหญิงพยายามทำตามกฎเกณฑ์ผู้ใหญ่มุ่งหวังไว้ให้เป็นเด็กดี ส่วนเด็กชายมักมีความคึกคัก และชอบทำในสิ่งที่คิดว่าดีและเหมาะสมสำหรับตน ความแตกต่างของเด็กรุ่นทั้งสองกลุ่มนี้อาจเนื่องมาจากการอบรมเลี้ยงดูเด็กในสังคมไทย ซึ่งคาดหวังให้เด็กหญิงและเด็กชายมีแบบแผนของความประพฤติแตกต่างกันออกไป เด็กหญิงมักถูกผู้ปกครองฝึกฝนในเรื่องกริยามารยาทให้อยู่ในกรอบของขนบธรรมเนียมและประเพณี ส่วนเด็กชายนั้นบางครั้งออกนอกกรอบออกไปไต่บ้าง ผู้ปกครองก็ไม่เห็นเป็นเรื่องเสียหายมากมายนัก ด้วยเหตุนี้ จึงทำให้เด็กวัยรุ่นหญิงมีความพอใจที่จะปฏิบัติตามกฎเกณฑ์และตามระเบียบต่าง ๆ ที่สังคมมุ่งหวัง จึงมีความคิดเห็นเกี่ยวกับตนเอง

^๔Ibid. p.30.

ในลักษณะพฤติกรรมถูกต้องกว่าเด็กวัยรุ่นชาย

ในลักษณะที่เกี่ยวข้องกับ สภาพทางสติปัญญาและสถานภาพในโรงเรียน รูปร่าง ลักษณะและคุณลักษณะ ความวิตกกังวล ความเป็นคนที่น่านิยม ความสุขและความพอใจ และลักษณะที่เป็นส่วนรวม ผลปรากฏว่า เด็กวัยรุ่นทั้งสองกลุ่มมีความคิดเห็นเกี่ยวกับตนเองในลักษณะดังกล่าวไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญในทางสถิติ และจากค่าเฉลี่ยของคะแนนทั้งสองกลุ่ม เด็กวัยรุ่นหญิงคอนปลายมีค่าเฉลี่ยของคะแนนสูงกว่าในทั้ง ๖ ลักษณะ จึงมีแนวโน้มไปในลักษณะที่เด็กวัยรุ่นหญิงคอนปลายยอมรับและเข้าใจสภาพต่างๆ เหล่านี้ ของตนเอง ขณะเดียวกันก็พยายามทำความเข้าใจของสังคม และเนื่องจากสังคมนั้น เด็กชายว่า คงเป็นเพศที่แข็งแกร่ง ออกทน ไม่ว่าจะมีความหยาบอะไรเกิดขึ้น ก็ต้องพยายามต่อสู้แก้ปัญหาให้ได้ การที่จะปฏิบัติตนให้สอดคล้องกับค่านิยมอันนี้ จำเป็นอยู่เองที่จะต้องปรับปรุงตนเองในทุก ๆ ด้าน เพื่อให้ประสบความสำเร็จและมีสัมฤทธิ์ผลตามที่ต้องการ ซึ่งบางครั้งเด็กชายจะเกิดความคับข้องใจมาก เพราะเมื่อประสบความสำเร็จแล้ว เช่น สุขภาพไม่สมบูรณ์บ้าง สติปัญญาไม่ดีบ้าง หรือไม่ก็สภาพความเป็นอยู่ทำให้ขาดความอบอุ่น ทั้งนี้เป็นต้น และอาจเป็นไปได้ว่า เด็กชายมักไม่พอใจในสภาพต่าง ๆ ของตนเอง จึงมีความคิดเห็นเกี่ยวกับตนเองในด้านการเรียน สภาพทางร่างกายและคุณลักษณะต่าง ๆ ความสุขและความเป็นคนที่น่านิยมไม่เป็นที่พอใจ มีความรู้สึกว่าคุณต้องแก้ไขปรับปรุงลักษณะที่ไม่พึงพอใจเหล่านี้ จึงมีความคิดเห็นเกี่ยวกับตนเองไม่ถูกต้องเท่าเด็กวัยรุ่นหญิงคอนปลาย

๕. การเปรียบเทียบความคิดเห็นเกี่ยวกับตนเองของเด็กวัยรุ่นชายและเด็กวัยรุ่นหญิง (ตารางที่ ๕) ผลการวิจัยปรากฏว่า เด็กวัยรุ่นทั้งสองกลุ่มมีความคิดเห็นเกี่ยว

กับตนเองแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญในทางสถิติที่ระดับ .๐๑ สองลักษณะ คือ ลักษณะที่เกี่ยวกับความสุขและความพอใจ และลักษณะที่เป็นส่วนรวม กล่าวคือเด็กวัยรุ่นหญิงมีความคิดเห็นเกี่ยวกับตนเองในลักษณะที่เกี่ยวกับความสุขและความพอใจ และในลักษณะที่เป็นส่วนรวม ในระดับสูงกว่าเด็กวัยรุ่นชาย แสดงว่าเด็กวัยรุ่นหญิงมีความพอใจในตนเองและเห็นว่าตนเองมีความสุขสบายแล้ว ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากอิทธิพลทางวัฒนธรรมที่วางมาตรฐานให้เด็กหญิงมีแบบฉบับของพฤติกรรม สงบเสงี่ยม เยือกเย็น ประพฤติคนตามบรรทัดฐานของสังคม ขณะเดียวกันก็ได้รับการอบรมให้มีความพอใจและมีความสุขตามอัศภาพของตน มีหน้าตาเข้มแถมแจ่มใส มีความโอบอ้อมอารี จากถาวรกระทำและการปฏิบัติดังกล่าวจึงปรากฏออกมาในลักษณะของความคิดเห็น และโดยที่เด็กวัยรุ่นชายได้รับการอบรมให้มีความอดทน เข้มแข็ง กล้าหาญ มีความสามารถที่จะต่อสู้กับปัญหาต่าง ๆ ได้ ควบคู่กันจึงเป็นเหตุให้เด็กชายมีความต้องการความสัมฤทธิ์ผลในทางต่าง ๆ มากกว่าเด็กวัยรุ่นหญิง ประกอบกับเด็กวัยรุ่นชายได้รับการอบรมสั่งสอนให้เป็นผู้นำในด้านต่าง ๆ เช่น ค่ายครอบครัว การทำงาน ความต้องการความสัมฤทธิ์ผล ความต้องการเหล่านี้อาจก่อให้เกิดความคับข้องใจ และทำให้ไม่พึงพอใจในสภาพความเป็นอยู่ของตนเอง

ผลการวิจัยนี้สอดคล้องกับการวิจัยของ Wilson ซึ่ง Garrison^b ได้ค้นพบว่า ในบรรดาเด็กวัยรุ่นแล้ว เด็กวัยรุ่นหญิงมีจำนวนมากกว่าเด็กวัยรุ่นชายที่ให้ความเห็นว่า วัยรุ่นเป็นวันที่มีความสุขที่สุดในชีวิต แสดงให้เห็นว่าเด็กวัยรุ่นหญิงมักมองตนเองว่ามีความสุขและความพอใจสภาพของตนมากกว่าเด็กวัยรุ่นชาย

ในลักษณะที่เกี่ยวกับ พฤติกรรม สภาพทางสติปัญญาและสถานภาพในโรงเรียน รูปร่างลักษณะและคุณลักษณะ ความวิตกกังวล และความเป็นคนที่น่านิยมน ผลปรากฏว่าเด็กวัยรุ่นทั้งสองกลุ่มมีความคิดเห็นเกี่ยวกับตนเองไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญในทาง

^bKarl C. Garrison, op.cit. p.26.

สถิติ และจากค่าเฉลี่ยของคะแนน เด็กวัยรุ่นหญิงมีค่าเฉลี่ยของคะแนนสูงกว่าเด็กวัยรุ่นชาย แสดงว่าเด็กวัยรุ่นหญิงมีแนวโน้มที่จะมีความคิดเห็นเกี่ยวกับตนเองใกล้เคียงกับความเป็นจริงมากกว่าเด็กวัยรุ่นชาย ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากวัฒนธรรมและประเพณีไทยที่ให้การยอมรับเลี้ยงดู และคาดหวังว่าเด็กหญิงจะต้องอยู่ในโอวาท ขอบตามและปฏิบัติตามระเบียบแบบแผนมากกว่าชาย จึงมีความคิดเห็นว่าคุณประพฤติปฏิบัติได้เหมาะสมและถูกต้องตามที่สังคมมุ่งหวังไว้แล้ว และมีแนวโน้มในการพิจารณาตนเอง ตลอดจนเข้าใจตนเองได้ชัดเจนกว่าเด็กวัยรุ่นชาย

๖. การเปรียบเทียบความคิดเห็นเกี่ยวกับตนเองของเด็กวัยรุ่นตอนต้นและเด็กวัยรุ่นตอนปลาย (ตารางที่ ๖) ผลการวิจัยปรากฏว่า เด็กวัยรุ่นทั้งสองกลุ่มมีความคิดเห็นเกี่ยวกับตนเองแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญในทางสถิติที่ระดับ .๐๕ และ .๐๑ ในลักษณะที่เกี่ยวกับ ความเป็นคนที่น่านิยมและลักษณะที่เป็นส่วนรวม กล่าวคือเด็กวัยรุ่นตอนต้น มีแนวโน้มที่จะยอมรับตนเองมากกว่าเด็กวัยรุ่นตอนปลาย ในลักษณะของความเป็นคนที่น่านิยม และในลักษณะที่เป็นส่วนรวม ทั้งนี้เนื่องจาก การพิจารณาตนเองของเด็กที่มีอายุน้อยมักมองสิ่งต่าง ๆ อย่างผิวเผิน เมื่อใดมีความพอใจ ก็จะยอมรับสภาพนั้นไว้และมีความเห็นว่าเป็นสิ่งนั้น ๆ ถูกต้องและเหมาะสมแล้ว ส่วนเด็กวัยรุ่นตอนปลายนั้นมีวุฒิใกล้เคียงกับความเป็นผู้ใหญ่ และในบางลักษณะก็มีความโน้มเอียงที่จะมีความเป็นผู้ใหญ่ เป็นต้นว่ามีการพิจารณาตนเองได้ใกล้เคียงกับสภาพความเป็นจริง มีเหตุผลที่ชัดเจน ขณะเดียวกันก็มีประสบการณ์ต่าง ๆ มากขึ้น ทำให้มีความถึกถอมในการพิจารณาสิ่งต่าง ๆ ลักษณะเช่นนี้สอดคล้องกับการวิจัยของ Strang^๓ ดังที่กล่าวไว้ในตอนต้นว่า เด็กวัยรุ่นตอนปลายพิจารณาตนเองมากกว่าและลึกซึ้งกว่าเด็กวัยรุ่นตอนต้น ด้วยเหตุนี้เด็กวัยรุ่นตอนปลายจึงมีแนวโน้มที่จะเข้าใจตนเอง มีความเป็นเหตุเป็นผล และพิจารณาตนเองได้ลึกซึ้งกว่า จึงอาจจะมีความระวังในการตอบคำถามมากกว่า

^๓ Ruth Strang, *op.cit.*, pp.67-128.

ส่วนลักษณะที่เกี่ยวข้องกับ พฤติกรรม สภาพทางสติปัญญา และสถานภาพในโรงเรียน ความวิตกกังวล ความสุขและความพอใจ ผลการวิจัยปรากฏว่า เด็กวัยรุ่นทั้งสองกลุ่มมีความคิดเห็นเกี่ยวกับตนเองในลักษณะดังกล่าวไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญในทางสถิติ แต่เมื่อพิจารณาค่าเฉลี่ยของคะแนนแล้ว เด็กวัยรุ่นตอนต้นมีค่าเฉลี่ยของคะแนนอยู่ในระดับสูงกว่าค่าเฉลี่ยของคะแนนของเด็กวัยรุ่นตอนปลาย แสดงว่า เด็กวัยรุ่นตอนปลายพิจารณารายตนเองลึกซึ้งกว่าเด็กวัยรุ่นตอนต้น ถึงกล่าวแล้วข้างต้น เป็นต้นว่า เด็กวัยรุ่นตอนปลายมีลักษณะที่มีเหตุผลดีกว่า มีความคิดลึกซึ้งกว่า มีความเข้าใจสภาพแวดล้อมของตนเองได้ไกลเกินงกับความเป็นจริง และด้วยเหตุที่เด็กวัยรุ่นตอนปลายนี้มีการเปลี่ยนแปลงทางร่างกาย อารมณ์ และสังคม อย่างกว้างขวาง จึงมีเหตุผลในการวินิจฉัยปัญหาต่าง ๆ ได้ดีกว่าและลึกซึ้งกว่า มีความคิดเห็นว่าตนยังไม่ดีพอ ต้องปรับปรุงแก้ไขลักษณะบางอย่างให้ดีขึ้น เช่น สภาพการเรียน เป็นต้น

ส่วนในลักษณะที่เกี่ยวข้องกับรูปร่างลักษณะและคุณลักษณะ ปรากฏว่า เด็กวัยรุ่นตอนต้นมีค่าเฉลี่ยของคะแนนต่ำกว่าค่าเฉลี่ยของคะแนนของเด็กวัยรุ่นตอนปลาย แสดงให้เห็นว่าเด็กวัยรุ่นตอนต้นมีแนวโน้มที่จะไม่ยอมรับและไม่พอใจในรูปร่าง ลักษณะ และคุณลักษณะของตนเอง ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากเด็กวัยรุ่นตอนต้นมีการเปลี่ยนแปลงทางร่างกายอย่างรวดเร็วและกำลังอยู่ในวัยที่สนใจ รูปร่างลักษณะและคุณลักษณะของตนเองมากเป็นพิเศษ จึงให้ความสำคัญของลักษณะทั้งสองประการนี้มาก ขณะเดียวกันก็กำลังอยู่ในวัยที่สนใจเพื่อน คางเพศ และมีความเห็นว่าสิ่งที่ทำให้คนเป็นที่ชอบพอของเพื่อน ๆ โดยเฉพาะเพื่อนคางเพศใดจะต้องมีรูปร่างลักษณะที่งดงาม ส่วนเด็กวัยรุ่นตอนปลายนั้น ให้ความสำคัญของรูปร่างลักษณะน้อยกว่า ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากการมีเหตุผลและมีประสบการณ์มากกว่า จึงเห็นว่าการมีเพื่อนคางเพศนั้น บุคคลนอกจากจะต้องมีรูปร่างลักษณะที่ดีแล้ว ยังต้องมีองค์ประกอบอื่น ๆ เช่น ความรู้ ความสามารถ อုပ်นิสัย เป็นต้น ที่มีความสำคัญเท่าเทียมกันหรือมากกว่ามาประกอบเพื่อช่วยให้คุณลักษณะต่าง ๆ ของตนเด่นขึ้น และอาจเนื่องมาจากมีความสนใจกว้างขวางขึ้น คิดถึงแผนงานอนาคตมากขึ้น มองเห็นองค์ประกอบอื่น ๆ ของ

บุคลิกภาพของคนที่ควรจะใช้ปรับปรุงมากกว่า จึงยอมรับรูปร่างลักษณะและคุณลักษณะ
ของคนมากกว่าเด็กวัยรุ่นตอนต้น

ข้อดีของการวิจัย

๑. ผู้วิจัยได้รับความร่วมมือเป็นอย่างดีจากกลุ่มตัวอย่างในการตอบแบบสอบถาม
ความคิดเห็นเกี่ยวกับตนเอง (The Piers-Harris Children's Self-Concept
scale) โดยได้รับแบบสอบถามกลับคืนมาทั้งหมด

๒. ในเวลาอันจำกัด และขอบเขตของการวิจัยนี้ กลุ่มตัวอย่างเป็นเด็กวัยรุ่นใน
สถานสงเคราะห์เด็กชายบ้านมหาเมฆ และสถานสงเคราะห์เด็กหญิงบ้านราชวิถี กรม-
ประชาสงเคราะห์ กระทรวงมหาดไทย ปี พ.ศ. ๒๕๑๖ จำนวน ๒๑๖ คน ทำให้ได้ทราบ
ผลการวิจัยว่าเด็กวัยรุ่นทั้ง ๒ กลุ่มนี้มีลักษณะแตกต่างกันและเหมือนกันในความคิดเห็นเกี่ยวกับ
ตนเองบางลักษณะ ทำให้เกิดความเข้าใจความคิดเห็นลักษณะต่าง ๆ ที่ได้ศึกษามาจาก
เด็กวัยรุ่นในสถานสงเคราะห์ทั้งสอง

ข้อบกพร่องของการวิจัย

๑. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือแบบสอบถามความคิดเห็นเกี่ยวกับตนเอง ควร
จะสร้างขึ้น หรือคัดแปลงจากต่างประเทศ หรือควรใช้เครื่องมือมากกว่าเครื่องมือที่ใช้
ในการวิจัยนี้ เพื่อให้เหมาะสมกับกลุ่มตัวอย่างที่เป็นคนไทย และเหมาะสมตามวัฒนธรรมไทย

๒. ระยะเวลาที่ใช้ในการวิจัยนี้มีจำกัด จึงไม่สามารถทำการวิจัยไปขอบเขตที่
กว้างขวางกว่านี้